

Lambard més que llombard

Autor: Sergi Turiella

Data de publicació: 08-12-2021

Article d'En Sergi Turiella al seu blog 'Els ponts de Sant Boi'. L'origen de l'art romànic a casa nostra no prové només de fora, no és "llombard". Dintre dels corrents generals de l'art de l'Imperi Romà, el romànic català presenta una arrel pròpia que es desmarca d'aquests.

Imatge de portada: Catedral de Santa Maria de la Seu d'Urgell

Fa uns quants mesos es va publicar un estudi de Joan Duran-Porta molt interessant sobre els contractes que es van fer per edificar la catedral de la Seu d'Urgell. La part eclesial ja era prou interessant, però el personatge més destacat era Raimon Lambard. Així mateix, la transcripció exacta de la cal·ligrafia era aquesta. Com és que la paraula no era "llombard", és a dir, fins ara s'entenia que aquesta persona era originària del territori de la Llombardia, al nord de la Península Itàlica? És més, aquest estudi també ens revelava l'origen d'aquest personatge, la població de Coll de Nargó, propera a la Seu. Formava part d'una mateixa nissaga familiar, els "lambard". Aquest gir de 180 graus, d'est a oest, en el tòpic d'aquest art ens planteja una descoberta impressionant.

Si el text parla dels contractes entre l'església i el constructor, aquest per força havia de ser mestre d'obres, arquitecte, és a dir, dirigiria l'equip de paletes i manobres que aixecaven la Seu, pedra a pedra. Per tant, havia de tenir experiència i coneixements provats per executar la seva feina. Però no s'anomena gaire mestre d'obra o arquitecte, magister vindria del llatí, arquitecte del grec. Només ens queda la paraula "lambard". Aleshores, quin idioma ens quedaria per comparar? Del celta o de l'àrab no hoensem pas. Quin idioma ens queda? El got, llengua germànica. Pensem que el nom de Raimon, got ell mateix ja ens obre la clau. Podem veure que "lambard" es pot descomposar en "lam-bard". Tindríem dues opcions per al primer lexema. La primera seria "land" que vol dir terra o sòl. I la segona també del germànic seria "schlamm" que vol dir fang. I "bard" ens vindria de "wart" que vol dir guàrdia, o vigilant. En tot dues aproximacions, l'origen germànic es fa patent. Fins i tot, podem reblar el clau quan la majoria de cases d'aleshores es feien amb fusta i tàpia, en alemany "lehmwand"... més endavant es fan de pedra, com la resta d'esglésies del romànic.

És a dir, l'origen de l'art romànic a casa nostra no prové només de fora, no és "lombard". Dintre dels corrents generals de l'art de l'Imperi Romà, el romànic català presenta una arrel pròpia que es desmarca d'aquests. Ens adonem que Raimon Lambard és més que un nom i un cognom, és un professional competent, membre d'una família originària de Nargó... Una altra conseqüència d'aquest fet és que això és una prova més per a demostrar la teoria d'Alexandre Deulofeu sobre les civilitzacions, i el fet que consideri Catalunya com a mare de la cultura occidental europea. Com veiem, les aportacions dels nous investigadors ens obren les portes a reconsiderar el marc mental, i a recuperar la nostra història.

<http://sturiella.blogspot.com/>

Dimarts, 30 de novembre de 2021

Sergi Turiella